

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 30 marca 2026 r.
znak sprawy: DNI.tr.058.2.2026

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 15978 w sprawie zagrożeń dla bezpieczeństwa żywności oraz kosztów rekultywacji gruntów rolnych w związku z masową budową farm wiatrowych i fotowoltaicznych.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją Pań Posłanek na Sejm RP – Katarzyny Czochary, Józefy Szczurek – Żelazko oraz Ewy Leniart z dnia 18 marca 2026 r., w sprawie lokowania inwestycji OZE na gruntach rolnych przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Kwestia przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze jest ściśle powiązana z planowaniem przestrzennym. To gmina, jako organ władzy publicznej, ma przyznaną przez prawo kompetencję do jednostronnego ustalenia sposobu zagospodarowania przestrzeni lokalnej. Uprawnienie takie przyznaje tej jednostce art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym (1), zaś precyzuje je art. 3 ust. 1 ustawy (2), który stanowi, że kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie gminnych aktów planowania przestrzennego, (...), należy do zadań własnych gminy. Oznacza to, że gminie przysługuje „władztwo planistyczne” na jej terenie i to ona ma wpływ na kształtowanie lokalnej przestrzeni.

Niemniej jednak, w celu zapewnienia ochrony oraz prawidłowego kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ustawodawca przyznał Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi kompetencje, które pozwalają na ograniczony wpływ na planowanie przestrzenne w gminie. Minister jest zawiadamiany o przystąpieniu przez gminę do sporządzenia projektu planu ogólnego, a następnie je opiniuje. Już na etapie zawiadomienia o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ogólnego Minister zwraca organom gminy uwagę na potrzebę ochrony wszystkich gruntów rolnych oraz racjonalnego nimi gospodarowania. Następnie, na etapie opiniowania projektu, w przypadku przeszacowania ilości i powierzchni stref, w których dopuszczane jest zagospodarowanie polegające na lokalizacji odnawialnych źródeł energii, Minister zgłasza

zastrzeżenia w tym zakresie, akcentując brak podstaw do nadmiarowego lokowania tego rodzaju inwestycji na gruntach rolnych.

Podkreślenia wymaga również, że to właśnie w wyniku działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ustawie o planowaniu przestrzennym (2) wprowadzono przepis ograniczający niekontrolowane, bez udziału społeczeństwa „rozlewanie się” inwestycji OZE na terenach rolnych. Aktualnie zmiana zagospodarowania terenu, dotycząca niezamontowanych na budynkach instalacji odnawianych źródeł energii, lokalizowanych na:

- a) użytkach rolnych klasy I–III i gruntach leśnych,
- b) użytkach rolnych klasy IV, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 150 kW lub wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej,
- c) gruntach innych niż wskazane w lit. a i b, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1000 kW,

następuje na podstawie planu miejscowego.

Należy także zauważyć, że zgodnie z obowiązującą ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych (3), zmiana przeznaczenia najlepszych gruntów w planie miejscowym jest dopuszczalna, ale tylko w sytuacji, gdy władze gminy wykażą w treści wniosku, że nie ma innych możliwości rozwoju zabudowy o charakterze nierolniczym na gruntach słabszych klas bonitacyjnych, czy na gruntach rolnych już na te cele przewidzianych.

Odnosząc się bezpośrednio do pytań zawartych w interpelacji przedstawiam następujące wyjaśnienia:

1. *Ile pozytywnych opinii (zgód) na przeznaczenie gruntów rolnych pod inwestycje OZE wydał resort w latach 2024-2026 w skali kraju, a ile w województwie opolskim?*

Ministerstwo prowadzi rejestr wydanych decyzji według województw, gmin i obrębów ewidencyjnych, nie zaś pod względem rodzaju przeznaczenia gruntów w projekcie planu miejscowego. Warto podkreślić przy tym, że zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych (3) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydaje zgodę na inne niż rolnicze wykorzystanie gruntów, a nie na wykorzystanie danego gruntu pod konkretny rodzaj inwestycji. Oczywiście, gminy we wnioskach wskazują przyszłe przeznaczenie gruntu (np. pod budownictwo mieszkaniowe, usługi, przemysł), jednak planowany sposób wykorzystania gruntu nie jest przesłanką warunkującą wyrażenie zgody na zmianę przeznaczenia. Ustawa (3) nakazuje bowiem badać wnioski pod kątem wpływu inwestycji na kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a nie rodzaju inwestycji. Dlatego nie jest możliwe podanie danych o wyrażonych zgodach w podziale na kategorie inwestycji, które mogą być sytuowane na gruntach objętych zgodą na zmianę przeznaczenia.

Wskazuję jednak, że w badanym okresie zostały rozpatrzone 892 wnioski, dla których łączna wnioskowana powierzchnia wynosiła 11024,60 ha, zaś Minister wyraził zgodę na zmianę przeznaczenia 2680 ha. Z tego 42 wnioski wpłynęły z województwa opolskiego, na łączną powierzchnię 482 ha, a Minister wyraził zgodę na zmianę przeznaczenia 121,60 ha gruntów rolnych.

2. *Jakie przesłanki decydują o tym, że Minister wydaje negatywną opinię dla takich projektów? Proszę o wskazanie liczby odmów w województwie opolskim w badanym okresie.*

Ministerstwo stoi na stanowisku, że obszary wiejskie powinny być traktowane przede wszystkim jako miejsce pracy i życia producentów rolnych, których praca daje wymierne korzyści naszemu społeczeństwu. Rozwój funkcji nierolniczych na terenach rolnych nie może stanowić bariery dla funkcjonujących tam gospodarstw rolnych. Grunty rolne nie mogą być postrzegane jako takie, które można z łatwością pozyskiwać na różnego rodzaju inwestycje, gdyż są one podstawowym czynnikiem produkcji rolnej i podstawą dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Szczególnie farmy fotowoltaiczne i farmy wiatrowe powinny być realizowane na gruntach nieprzydatnych dla produkcji rolniczej, tj. nieużytkach, terenach pokopalnianych czy gruntach bardzo słabych klas bonitacyjnych.

W analizowanym okresie Minister rozpatrzył 42 wnioski z województwa opolskiego na łączną powierzchnię 482 ha, a decyzję negatywną wydał dla 360,40 ha gruntów rolnych.

3. *Czy prawdą jest, że według danych z Niemiec i Francji, realny koszt pełnego demontażu i rekultywacji terenu po jednej turbinie wiatrowej (2-3 MW) wynosi obecnie od 250000 do nawet 690000 euro (ok. 1,1-3 mln zł)? Czy resort dysponuje własnymi analizami kosztów dekomisji w warunkach polskich?*

Ministerstwo nie dysponuje takimi danymi.

4. *Czy prawdą jest, że fundamenty turbin wiatrowych, zawierające ponad 500 m^3 betonu, trwale niszczą podsiąkanie kapilarne wody i strukturę melioracyjną, co nawet po tzw. „płytkiej rekultywacji” (do 1 metra głębokości) czyni grunt trwale niepełnowartościowym dla rolnictwa?*

Analiza dostępnych źródeł pozwala stwierdzić, że budowa farm wiatrowych nie powinna powodować znacznego pogorszenia warunków upraw rolniczych. Jednak pewne obawy mogą budzić prace ziemne, związane z posadowieniem masztów siłowni wiatrowych, które mogą przerwać drogę wód podziemnych. Zagrożenie to można jednak wyeliminować poprzez odpowiednie rozpoznanie warunków hydrologicznych i takie umiejscowienie siłowni wiatrowych w terenie, które nie będzie niosło za sobą negatywnych skutków dla stosunków wodnych. Kwestie te powinny być weryfikowane w procesie budowlanym oraz w procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

5. *Kto poniesie koszty usunięcia fundamentów i dróg dojazdowych w przypadku upadłości spółek celowych zarządzających farmami? Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie obligatoryjnych kaucji bankowych lub gwarancji finansowych na poczet przyszłej rekultywacji, aby chronić rolników i budżet państwa?*

Korzystanie przez inwestora z cudzej nieruchomości wymaga uprzedniego uzyskania odpowiedniego tytułu prawnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz utrwaloną praktyką inwestycyjną, podstawą do dysponowania nieruchomością na cele budowlane jest zawarcie umowy cywilnoprawnej pomiędzy rolnikiem (właścicielem gruntu) a inwestorem (np. spółką energetyczną). W treści umowy powinny zostać określone zasady ponoszenia kosztów oraz udziału rolnika w korzyściach wynikających z posadowienia odnawialnego źródła energii. Właściciel nieruchomości powinien w sposób świadomy i należyte zabezpieczający swoje interesy ukształtować postanowienia umowne. W szczególności powinien on uwzględnić potencjalne ryzyka związane z długoterminowym charakterem umowy, ograniczeniami w sposobie korzystania z nieruchomości, a także skutkami prawnymi i finansowymi wynikającymi z realizacji inwestycji.

Zwracam przy tym uwagę, że skutki ogłoszenia upadłości zarówno w stosunku do upadłego, jak też w stosunku do majątku upadłego reguluje ustawa – Prawo upadłościowe (4). O tym, kto przejmie zobowiązania upadłego rozstrzyga sąd, badając każdy przypadek indywidualnie. Warto też podkreślić, że Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania podmiotów prywatnych, w tym także wtedy, gdy są nimi spółki z udziałem Skarbu Państwa.

6. *Czy Ministerstwo monitoruje proces odralniania gruntów klas I-III pod OZE i czy zamierza wprowadzić ustawowy zakaz lokalizowania masowych farm wiatrowych na takich glebach, aby chronić „spichlerz Polski”?*

Zgodnie z przepisami (3) to Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydaje zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze, w tym na cele inwestycji OZE, zatem na bieżąco wpływa na możliwość realizacji takich inwestycji na najlepszych gruntach. Tak jak podkreśliłem na wstępie oraz w odpowiedzi na pytanie nr 2, resort rolnictwa dokłada wszelkich starań, aby grunty najlepszej jakości pozostały w rolniczym użytkowaniu, a inwestycje w OZE powstawały na nieużytkach i najłabszych gruntach. Inwestycje w OZE mogą być bez przeszkód realizowane na innych gruntach, czy - jak w przypadku paneli fotowoltaicznych - na istniejących budynkach, zatem z punktu widzenia racjonalnego gospodarowania gruntami rolnymi, uzasadnienie dla ich sytuowania na najlepszych gruntach znajdowane jest w bardzo wyjątkowych sytuacjach.

7. *Czy ktokolwiek zwracał się do Ministerstwa o proces odralniania wysokich klas ziem w województwie opolskim w celach innych niż OZE i jakie były decyzje w tych sprawach*

Zgodnie z art. 7 ust 3 ustawy (3), tylko wójt/burmistrz/prezydent miasta może wystąpić do Ministra z wnioskiem w sprawie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze. Wszystkie wnioski, które zostały rozpatrzone w latach 2024-2026 zostały wykazane w pkt 1.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Jacek Czerniak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 609);
- (2) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130);
- (3) ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024. poz. 82);
- (4) ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 614 ze zm.).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów